

Sibel Ağı GÜNERHAN
Ümit ERDEM
Hüseyin GÜNERHAN

Abstract:

City is the place that shapes the social life and the relations between the humans; it is the place where the social distances minimize and the social relations gain utmost concentration. Not only residences make out the city, but also the city is made out of the integrity of the buildings bearing a series of activities therein and of the entities that bind them and distribute services such as transportation, infrastructure, and social equipping systems between them. Industrialization has caused not only positive changes in quality of city life but also brought about negative developments. Especially the humans living in the cities have been confronted with various environmental problems. Parallel to the hustle and bustle in the city, also human values have started to disappear. People living in the cities started to need cultural and artistic activities, good relations and a higher quality of life in every respect. Therefore, the researchers who thought that the "speedy" life in the cities has to be slowed down started to develop many ideas in this respect. In this regard, the movement of slow eating and the related slow city/town movement started in Italy and the foundation was laid in 1999 in the city of Chianti-Greve. Later, many cities/towns in England, Spain, Portugal, Austria, Poland, Norway and Germany have become "slow cities". As for Turkey, Seferihisar, a city in Izmir province, has been admitted to be a slow city.

In this article, basic information about the slow eating movement which is deemed to be a significant step towards living in a healthy environment and that was created with the philosophy of "good, clean, fair foodstuff" as well as about the continuation of the movement will be given; principles will be emphasized and handled under landscape planning. In this content, the concepts of environment and infrastructure policies, increasing the quality of the urban structure, protecting and supporting the national production, hospitality and awareness will be evaluated.

Çevre ve Enerji Açısından Yavaş Şehir Hareketinin Gelişimi

ÖZET

Sanayi Devrimi sonrasında hızla gelişen dünyada insanların yaşam biçimleri gibi yemek yeme alışkanlıkları da değişmiştir. Artık insanlar daha hızlı yaşıyor, daha çok çalışıyor, hep bir yerlere yetişmek zorunda kalıyor, böyle olunca da tahammül sınırları daralıyor ve yaşamdan zevk alamaz hale geliyor. Tıpkı insanlar gibi şehirler de hızlı yaşar, hızlı tükenir ve hızlı tüketir hale geliyor. Bu duruma dünyanın çeşitli bölgelerinde insanlar farklı farklı tepkiler vermektedir. Bu tepkilerden ilki 1980'li yıllarda ortaya çıkan ayaküstü, çabucak yenilmek durumunda olan "hızlı yemek" alışkanlığına tepki olarak gelişen "yavaş yemek" hareketidir. Bir diğeri de, mevcut ekonomik sistemin farklılaşmaları ortadan kaldırması ve tek tip insan yaratmaya çalışmasına tepki olarak ortaya çıkmış olan "yavaş şehir" hareketidir. Bu çalışmada "yavaş yemek" ve "yavaş şehir" hareketinin gelişimi hakkında temel bilgiler verilmiş ve Türkiye'nin ilk yavaş şehri olan Seferihisar ilçesi çevre ve enerji açısından da ele alınmıştır.

GİRİŞ

İnsanoğlu var olduğu günden bu yana hem çevresindeki olaylardan etkilenmiş, hem de çeşitli etkinlikleriyle çevresini etkilemiş, kirlenmesine ve bozulmasına neden olmuştur. Çevrenin bozulması demek, insanın yaşaması için gerekli olan ortamın bozulması demektir. Dünyada nüfus artışı sürmekte, enerji kaynakları tükenmekte, kirlenme (hava, su, toprak, kentsel katı atık, gürültü kirliliği, görüntü kirliliği) gittikçe yayılmakta, çarpık kentleşme ve yeşil alan yetersizliği artmakta, içme suyu zor bulunmakta, besin maddeleri güç ve ancak pahalı olarak sağlanabilmekte, ormanlar azalırken çölleşme artmakta, kaybolan yarım milyon hayvan ve bitki türü ekolojik çeşitliliği ve sürekliliği tehdit etmektedir. Gittikçe sancılı ve gergin bir dünyada çatışma riskleri şimdiye kadar görülmedik derecede büyümüş bulunmaktadır. İnsanca yaşam için ekolojik anlayışın, çevre bilincinin yaygınlaştırılması, güçlendirilmesi gerekmektedir [1].

Sağlıklı bir çevrede yaşama konusunda dünyada çeşitli arayışlar olmuş ve birçok girişim başlatılmıştır. Bunlardan ilki, İtalya'nın başkenti Roma'da 1986 yılında "fast food" (hızlı yemek) zincirlerinin insanlar arasındaki iletişimi, duygu paylaşımını, haz almayı azaltıyor

olmasına tepki olarak başlatılan “yavaş yemek (slow food)” hareketidir [2]. Ardından, 1999 yılında yine İtalya’da bu defa küreselleşmenin insanlar arasındaki iletişimi, kaynaşmayı ve değişimi kolaylaştırmasına karşın, farklılıkların törpülenerek tek bir model insan oluşturmaya doğru gittiğini ve sonunda sıradanlığın etkin olacağı bir düzenin oluşabileceği endişesi ile “Yavaş Şehir/Kent (Slow City)” hareketi başlatılmıştır [3]. Yavaş yemek hareketi de yavaş şehir hareketi de bugün dünyanın pek çok yerinde, pek çok şehirde uygulanmaktadır. Türkiye’den de İzmir’in sahil beldelerinden Seferihisar Belediyesi “yavaş şehir” olmak için başvuruda bulunmuş ve 28.11.2009 tarihi itibarı ile “yavaş şehir” olmaya hak kazanmıştır [4].

Bu çalışmada, Türkiye’nin ilk yavaş şehri olan Seferihisar ilçesi ele alınmış ve insanca yaşamayı hayatın ana unsuru haline getirmek amacıyla ortaya çıkmış olan akımlardan yavaş yemek ve yavaş şehir hareketi üzerine temel bilgiler verilmiştir.

YAVAŞ YEMEK HAREKETİ

Yavaş yemek (slow food) hareketi, “iyi, temiz, adil gıda” felsefesi ile ortaya çıkmıştır. Çevreyi, hayvan varlığını ve üreticilerin gelir düzeyini önemsemektedir. Sürdürülebilirlik ve sosyal adalet konusunda farkındalığı ve bilinç düzeyini artırmayı amaçlamaktadır. Geleneksel gıdaları koruma altına almak, biyolojik çeşitliliği korumak ve yemek eğitimi ve yerel ekonomiyi desteklemeyi amaçlamaktadır.

1989 yılında 15 ülke delegesi ile birlikte Paris’te uluslararası bir boyut kazanan hareket; bugün 100 binden fazla üyesi olan, 132 ülke temsilcisinden oluşan bir birlik haline dönüşmüş bulunmaktadır. 1990 yılında ilk uluslararası yavaş yemek kongresi İtalya-Venedik’te düzenlenmiştir. 1992 yılında Almanya-Königstein’de Almanya’nın, 1993’te İsviçre’nin, ilk yavaş yemek hareketi başlamıştır. Yöresel yiyeceklerin ve damak tatlarının ön plana çıkarılmasını amaçlayan bu hareketin merkezi İtalya-Bra’dadır ve 1996 yılında resmîyet kazanmıştır.

Gıdaların üretim ve tüketiminin günümüzdeki “sürdürülemez” yaklaşımını değiştirmeyi ve biyolojik çeşit-

liliği korumayı amaçlamaktadır. Bunun için tüketicileri eğitmek, tüketici ve üreticiyi bir araya getirmek, yemek ve tarımsal gıdalar ile ilgili festivaller düzenlemek gibi çeşitli etkinlikler yapmaktadır.

Tanım olarak yavaş yemek, “iyi gıda (good) + temiz gıda (clean) + adil gıda (fair) = sürdürülebilir kaliteli gıda” anlamına gelmektedir.

Gıdanın “iyi” olması; yerken bize haz vermesi ve lezzetli olması demektir. Temiz olması; üretiminde kullanılan tekniklerin çevreye, hayvan varlığına ve insan sağlığına zarar vermemesi demektir. Adil olması; gıda üreticilerinin emeklerinin sömürülmemesi ve emeklerinin karşılığını alabilmeleri demektir.

Yavaş yemek hareketi, gıdaların yerli olmasını, taze olmasını, dalında ve mevsiminde olgunlaşmasını savunur. Paketleme-ambalaj ve taşıma zorunluluğu yaratmamasını böylece çevre için kirlenici unsurlar yaratmamayı amaçlar. Gıdaların bulunulan yörede üretilmesi ile tüketilen ürünlerin hangi şartlarda ve nasıl üretildiğinin bilinmesi sağlanmış olur. Tarladan-tezgaha üretici ile tüketici arasında başka pazarlama etkenlerinin girmemesi ile ve üretim-tüketim zinciri arasındaki uzaklık kısaltılmış olur. Üretici pazarları oluşturularak halk ile üretici birebir ilişki kurabilir, böylelikle üreticinin üretim aşamasında yaşadığı sıkıntılar konuşulur ve anlaşılır hale gelir. Üreticiler direkt olarak mallarını pazarlama ve emeklerinin karşılığını alma olanağı bulur. Komisyoncu gibi etkenler arada olmayacağı için üretici hak kaybına uğramaz ve tüketici de daha ucuz a gıdaya ulaşma olanağı bulur. Yerel peyzaj dokusu ve bölgesellik, geleneksel üretim yöntemleri, yerli tohumlar, tür ve çeşitlilik korunmuş olur.

Derneğin organizasyon ve yönetimi, “Uluslararası Kongre, Uluslararası İcra Komitesi ve Milli Direktörler Kurulu” kısımlarından oluşur.

Uluslararası yavaş yemek hareketinin tüm üyeleri Uluslararası Kongre’ye katılabilir. Üyeler 4 yılda bir seçilir ve Kongre, derneğin politikalarını tanımlama ve geliştirmeden, toplumsal bilgileri paylaşmaktan, dernek statüsünde yapılacak değişiklikleri onaylamaktan sorumludur.

Makale

Uluslararası İcra Komitesi, Uluslararası Başkan, Uluslararası Direktörler Kurulu ve Uluslararası Konsey'den oluşur. Uluslararası Başkan, Uluslararası Direktörler Kurulu'nun başıdır, Uluslararası Sekreteri atar ve Uluslararası icra komitesinin faaliyetlerini izler. Tüm ulusal kongreleri ise kendisi veya temsilcisi izler. Bir ya da daha fazla yardımcı atayabilir. Yardımcı başkanlar, Uluslararası Direktörler Kurulu'nun otomatik olarak üyesi olur.

Uluslararası Direktörler Kurulu, uluslararası derneğin en üst yönetim organıdır. Uluslararası Başkan, kurulun da üyesi ve başıdır. Kurul'un üyeleri Uluslararası Kongre tarafından, Başkan'ın önerisi ile Konsey üyeleri arasından seçilir. Uluslararası Derneğin olağan ve olağanüstü yönetimi ile ilgilenir. Yeni kurulacak olan Ulusal Direktörler Kurulu / Kurulları'nı Uluslararası Konsey'e önerir.

Uluslararası Konsey, yerel yavaş yemek hareketi temsilcileri ile dernek ile ilgili konularda görüşmeleri yapar. Uluslararası Kongre tarafından atanır. Uluslararası Direktörler Kurulu'nun üyeleri, Uluslararası Konsey'in de üyeleri olabilir. Konsey, derneğin politikalarını ve görüşeceği önemli konuları belirler. Uluslararası Direktörler Kurulu tarafından hazırlanan bütçeyi onaylar [5, 6] .

YAVAŞ ŞEHİR HAREKETİ

Yavaş şehir/kent hareketi de yine İtalya'da ortaya çıkmış ve ilk olarak Chianti-Greve kentinde 1999 yılında temeli atılmıştır. İlk bildirgesinde küreselleşmenin insanlar arasındaki iletişimi, kaynaşmayı ve değişimi kolaylaştırmasına karşın, farklılıkların törpülenerek tek bir model insan oluşturmaya doğru gittiğini ve sonunda sıradanlığın etkin olacağı bir düzenin oluşabileceği endişesini belirtmiştir. Bu olumsuzlukları önlemek için yerel değerlere sahip çıkmak, bu değerleri korumak ve onları geliştirmek için “yavaş şehirler” kavramı çerçevesinde bir ağ oluşturulmuştur [7]. Hareket hızla yaygınlaşmış ve İtalya'da bazı kentlerin (Bra, Positano ve Orvieto) ardından İngiltere, İspanya, Portekiz, Avusturya, Polonya, Norveç ve Almanya'da da birçok şehir / kent, “yavaş şehir” olmaya hak kazanmıştır.

“Yavaş Şehir” olarak adlandırılmak için şehrin kontrol edilmesi, belirli aralıklarla da görevliler tarafından denetlenmesi gerekmektedir. Logosu, turuncu renkli salyangoz böceğidir.

“Yavaş Şehir” bildirisi, gürültü kirliliğini ve trafiği kesmek, yeşil alanları ve yavaş bölgelerini artırmak, yerel üretim yapan çiftçilerle bu ürünleri satan dükkan ve lokantaları desteklemek ve yerel estetik öğeleri korumak gibi 50'den fazla taahhüt içermektedir.

Yavaş şehrin uluslararası alanda kullanılan ismi “Citta Slow”dur. Yavaş Şehir Derneği'nin merkezi Orvieto (İtalya) kentindedir. Amacı, kaliteli yaşam kültürünü desteklemek ve yaygınlaştırmaktır. Dernek kurallarına göre Citta Slow ismi başka bir dile çevrilemez. Citta Slow olabilmek için şehir / kasabanın nüfusu 50 binden fazla olmamalıdır. Başvurusu kabul edilen şehir/kasaba, derneğin kurallarına uymakla yükümlüdür ve derneğin imajını zedeleyecek davranışlardan kaçınmalıdır. Aksi durumda komite üyeleri söz konusu şehir ya da kasabanın üyelikten ihracını isteyebilir.

Derneğin bileşenleri, “Uluslararası Genel Kurul, Uluslararası Koordinasyon Kurulu, Uluslararası Konsey Başkanı, Konsey Başkanı, Garantörler Kurulu, Uluslararası Bilim Kurulu ve Denetmenler”den oluşur.

Her bileşen 3 yıllığına seçilir. Harekete katılan şehirler, hareketin yaygınlaşmasını ve halkın bu hareketin amaçlarını yerine getirmesi konusunda bilinçlenmesini sağlamak ve aşağıda verilen ilkeleri yerine getirmek için çalışmak zorundadır.

Çevre Politikaları

1. Hava, su, toprak kalitesini yasalarla belirlenmiş standart seviyelerde tutmak,
2. Endüstriyel ve evsel atıklardan kompost gübre elde edilmesini desteklemek ve yaygınlaştırmak,
3. Atıkları kaynağında ayırma programları oluşturmak,
4. Kanalizasyon atıklarının arıtılmasını sağlamak,
5. Enerji verimliliğini ve alternatif enerji kullanımlarını yaygınlaştırmak,

6. Ticari reklamlar ve trafik işaretlerinde düzenleme yapmak,
7. Elektromanyetik kirliliği önlemek,
8. Gürültü kirliliğini önlemek,
9. Işık kirliliğini önlemek,
10. ISO 9001 ve ISO 14000 gibi Çevre Yönetim Standartları'nı benimsemek.

Altyapı Politikaları

1. Tarihi ve kültürel değerleri korumak, geliştirmek ve tarihi mekanları yeniden kullanılabilir hale getirmek,
2. Hareketliliği ve trafiği güvenli kılmak,
3. Okul ve kamu binalarına ulaşımında bisikleti yaygınlaştırmak, bunun için yollar yapmak,
4. Toplu ulaşımı ve yaya ulaşımını desteklemek,
5. Mimari uygulamaları, engellileri de dikkate alarak yapmak,
6. Aile yaşamını ve yerel etkinlikleri desteklemek, rekreasyon alanları, spor alanları yapmak, kronik hastalara ve yaşlılara yardım etmek, ailelerle okullar arasında çeşitli etkinlikler düzenlemek,
7. Tıbbi yardım merkezleri açmak,
8. Yeşil alanlar ve oyun sahaları oluşturmak,
9. Doğal ürünlerin satılabileceği ticari merkezler açmak,
10. Friendly shop (dost mağazalar) oluşturmak (mağaza sahipleri ile anlaşarak halkın mutlu alışveriş yapmasını sağlamak),
11. Bozulan kentsel alanları yeniden düzenleyerek kentin kullanımına sunmak,
12. Kenti yeniden şekillendirmek ve geliştirmek,
13. Semt danışma ofisleri açmak ve Cittaslow bilgilendirme bölümü oluşturmak.

Kent Dokusunun Kalitesini Artırma

1. Biyomimarlığı öğretmek ve geliştirmek,
2. Kenti fiber optik ve kablolu sistemle donatmak,
3. Elektromanyetik alanları belirleyecek sistemler oluşturmak,
4. Belirlenmiş bir program dahilinde peyzaj ve çevre atıklarını konteynırlarda toplamak,
5. Açık alanlara (kamu-özel) yöreye uygun, özellikle de yerli bitkiler dikmek,
6. Vatandaşların internet yoluyla bilgilendirilmesini sağ-

- lamak için sistemler geliştirmek,
7. Gürültülü alanlarda gürültü kirliliğini önlemek,
8. İnsan davranışlarına yönelik olarak renklerle planlamalar yapmak,
9. Evden çalışmayı desteklemek (telework-homeoffice).

Yerli Üretimi Koruma ve Destekleme

1. Organik çiftçiliği geliştirmek,
2. El sanatlarını ve zanaatkarları desteklemek, yok olmalarını önlemek,
3. Yerel üretimi yaygınlaştırmak, okul kantinleri ve restoranlarda kullanılmalarını teşvik etmek,
4. Okullarda "yavaş yemek" akımını yaygınlaştırmak ve lezzet eğitimi vermek,
5. Yöreye özgü ürünlerin ticarileşmesini sağlamak ve yok olmalarını önlemek,
6. Şehirde bulunan yaşlı ve tarihi özellik taşıyan ağaçları koruma altına almak,
7. Yerel kültürel etkinlikleri desteklemek.

Konukseverlik

1. Turistlere karşı konukseverlik için halkı ve çalışanları eğitmek,
2. Tarihi ve turistik mekanlara turistler için uluslararası yönlendirme levhaları yerleştirmek,
3. Mağazalarda ürün etiketlerinin açık, anlaşılır bir şekilde yazılması konusunda mağaza sahiplerini uyarmak,
4. "Slow" gezi programları için gerekli hazırlıkları yapmak (broşür, web sayfası...)

Farkındalık

1. Slow City nedir? Slow City olmak için neler yapılmalıdır gibi konularda bilgilendirme kampanyaları düzenlemek,
2. Tohum bankası, eğitim parkları vb. oluşturarak "slow" felsefesini anlatmak,
3. Slow City ve Slow Food'u yaygınlaştırmak için etkinlikler düzenlemek.

Yavaş şehir hareketi ile ilgili olarak yukarıda verilen temel ilkeler dikkate alınmalıdır [3, 7].

TÜRKİYE'NİN İLK YAVAŞ ŞEHİRİ

Tüm dünyada bugün itibarı ile 129 Cittaslow bulun-

Makale

maktadır. Amerika'dan Yeni Zelanda'ya, Kanada'dan Avustralya'ya oldukça yaygın bir yelpazede yer almaktadır. Türkiye'nin de ilk ve tek Cittaslow'u İzmir'in Seferihisar ilçesi olmuştur.

Seferihisar ilk başvuru 17 Haziran 2009 tarihinde yapmıştır. Başvurunun ardından Cittaslow Uluslararası Koordinasyon Komitesi toplantısına davet edilen Seferihisar Belediye Başkanı Tunç Soyer toplantıda Seferihisar'ı tanıtmış 29.11.2009 tarihinde ise Seferihisar Cittaslow ilan edilmiş ve böylece Türkiye'nin de ilk Cittaslow'u olmuştur. Seferihisar Belediyesi çalışmalarına Cittaslow'un en önemli kriterlerinden biri olan yerel üreticiyi koruma ve halka doğal, katkısız ürünler sunma konusundan başlamış ve bunun için eski binasını Köy Pazarı'na dönüştürmüştür. Bu çalışma ile Köy Pazarı'na halden mal girmesi kesinlikle yasaklanmış ve yerel üretici kendi ürettiklerini halka doğrudan satma olanağı bulmuştur. Burada amaç, üreticiyi doğal ürünleriyle birinci elden tüketici ile buluşturmadır. Ayrıca belli günlerde Köy Pazarı içerisinde seramik, el sanatları, bez bebek ve resim atölyeleri açılmıştır. Bu anlamda Cittaslow'un belki de köy halkına en önemli katkısı ürünlerini satabildiklerini göstermesi ve tekrar üretime teşvik etmesi olmuş, ekonomik krizin etkisinde olan yöre halkına da bir gelir kapısı açmış olmuştur. Kaliteli turist ağırlama, gıda güvenliği ve hijyen gibi konularda esnafa eğitimler verilmiştir. Güvenli ve düzenli trafik akışı sağlamak ve araç trafiğini azaltmak adına yaz aylarında bazı kısımlara araç girişi yasaklanmıştır. Bu durum turist sayısını artırmış ve esnafa daha fazla iş yapma olanağı sağlamıştır. Bu kapsamda yeni yapılacak yol ve düzenlemelerde ise bisiklet ve fayton yolları düzenlemek amaçlanmaktadır. Merkezde bulunan binaları birbiriyle uyumlu renklerde boyamayı, çanak antenleri merkezi sistemle çatılarda toplamayı, dükkan tabelalarını birbiriyle uyumlu ve estetik hale getirmeyi, caddeyi insanların sosyalleşmesine imkan sağlayacak biçimde kent mobilyaları ile donatmayı ve yayaların caddede trafik stresi olmadan dolaşabilmesi için trafiği azaltmayı içeren bir cadde düzenlemesi projesi hazırlanmıştır [8].

Enerji ve Çevre Açısından Seferihisar

Daha önce de belirtildiği gibi yavaş şehir kapsamın-

da, enerji tasarrufu planlamasına önem verilmesi, bir çevre politikası oluşturulması, kültürel ve tarihi değeri olan tarihi merkezlerin korunması ve geliştirilmesi için çalışmalar yapılması, trafik güvenliğinin planlanması, devlet binaları ve okullar arasında bisiklet yollarının yapılması, kentin yerel bölgesinin yiyeceklerini ön planda tutması gibi kriterler söz konusu olmaktadır.

Seferihisar'da enerji ve çevre üzerine yürütülen çalışmaların başında "güneş enerjili bisiklet" projesi gelmektedir. Şekil 1 ile verildiği gibi, bu çalışma kapsamında kurulacak fabrikada üretilen bisikletler yavaş şehir adayı kentlere satılabilecektir. İlçede kullanılacak bisikletlerin özelliği, üç tekerlekli olması ve ister pedalla ister güneş enerjisi ile kullanılabilir olmasıdır. Bu kapsamda gürültü ve kirlilik önlenecektir.

Şekil 1. Güneş enerjili bisiklet

Seferihisar'da temel olarak doğal enerji kaynakları kullanılmasına önem verilmekte ve kent araç trafiğine kapatılmaktadır. Fosil yakıtların kullanımının azaltılması ve daha çok jeotermal, güneş ve biyokütle enerjisinden yararlanma üzerine çalışmalar yapılmaktadır. Karbon salımı dengelenmiş yenilenebilir enerji kaynaklarından yararlanmanın dışında yalıtım önem verilmesi ve enerji tasarrufu ile verimliliği üzerinde de durulmaktadır [9].

Citaslow'un yukarıda da özetlenmiş olan kriterlerini yerine getirme konusunda Belediyenin çalışmaları devam etmektedir.

SONUÇ

Şehir, toplumsal yaşama, insanlar arasındaki ilişkilere biçim veren, sosyal uzaklıkların en aza indiği, sosyal ilişkilerin en büyük yoğunluk kazandığı yerdir. Şehri şehir yapan, yalnız evler değil, birçok faaliyetin içinde barındığı yapılar ve bunları birbirine bağlayan ulaşım, alt yapı, sosyal donanım sistemleri ve bunları dağıtan, işleten kuruluşların bütünüdür.

Şehirde her an keşfedilmeyi bekleyen gözün görebileceğinden kulağın duyabileceğinden fazlası vardır. Hiçbir şey kendi başına algılanmaz çevresi ile kendisini doğuran olaylar zinciri ile geçmiş yaşantıların anısı ile ilintili olarak algılanır [10].

Bu noktada uygar insan olma ve uygar şehir olma olgusu karşımıza çıkar. Çünkü uygarlık, insana ve doğaya duyarlı olmaktan geçer. Şehir kültürüne ve insan yaşamına yapılabilecek katkıların başında ise yavaş yemek ve yavaş şehir hareketi gelmektedir. Çünkü şehirler de şehirde yaşayanlar da aslında yorgundur. Sessiz sessiz yanan bir yanardağdır şehir. Şehrin bir yüzünde olağan akıp giden süreçler, öbür yüzünde patlamaya hazır bunalımlar vardır [8]. Bu bunalımları azaltmanın ekonomik, sosyal, kültürel pek çok yolu var ise de yaşanan çevrenin sağlıklı ve yaşanabilir bir çevre olmayışının da payı yadsınmaz. Dolayısıyla da insanların ruh ve beden sağlıklarının sağlanması için sağlıklı, nitelikli gıda sunmak, havası, suyu, toprağı temiz, yeşili bol ortamlar yaratmak, geniş kaldırımlarda rahat dolaşım ortamları sunmak, gürültüsü az, temiz, güzel bir çevre sunmak çok önemlidir.

Tarımda kullanılan böcek ilaçları ve gübre doğada toprak ve su kirliliğine yol açmakta, tarımsal ürünlerin üretimi, paketlenmesi ve dağıtılması esnasında aşırı su kullanımı ve sera gazı salımı gerçekleşmekte, atık birçok madde doğaya bırakılmaktadır. Ayrıca, günümüzde işine gitmek için pek çok kişi özel araçlarını kullanmakta ve bu durum da trafik sıkışıklığı ile aşırı yakıt tüketimine neden olmakta, özel araçla-

rın bu kadar yoğun kullanımı ekstra altyapı masraflarını da zorunlu kılmaktadır (ekstra yollar, otoparklar...). Yavaş şehir olmanın şartları dikkate alındığında ülkemizde artacak “yavaş şehir” örnekleri organik tarımın yaygınlaşması sonucu doğaya zarar vermeyen toprak kullanımlarını destekleyecek ve yerel üretici için de üretimden satışa hak kaybının önlemesini sağlayacaktır.

Yavaş şehir olmakla şehir kendi kimliği ile var olabilecek, şehir insanı sağlıklı ve mutlu yaşayacak, doğa korunacak ve kaynakların sürdürülebilir olması sağlanabilecektir. Ayrıca büyükşehirlerin çevresinde yer alan belde belediyelerin “yavaş şehir” olmaları sonucu büyükşehirler için doğal kaynakların korunabileceği tampon bölge anlamı taşıyabilecektir.

Bununla birlikte yavaş şehir olmak için nüfusun 50 binden az olması gerektiği gerçeği unutulmamalı, şehrin adı “yavaş”, amblemi “salyangoz” olmasa da yavaşlamak için her şehir kendi bünyesinde “bir şeyler” yapmalı, nüfusu elli binden fazla olan şehir ve kasabalar için de “yavaş şehirler” yerel yöneticiler tarafından birer model olarak ele alınmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Gürel S., 1984. Kent Planlama Kuram ve Uygulaması, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
2. www.slowfood.org.uk, 05.02.2009.
3. www.cittaslow.com, 05.02.2009.
4. www.yeniasir.com.tr, 29.11.2009.
5. www.slowfood.org.uk, 10.03.2009.
6. www.slowfood.com, 10.03.2009.
7. Eskicioğlu H., Modern Yaşam ile Geleneksel Yaşam Arasında Kaliteli Bir Yaşam Biçimi-Yavaş Şehirler: <http://www.izmirdesanat.org/yavas-sehirler>, 2009.
8. Gazete Seferihisar, Yıl:1 Sayı:1 Nisan 2010.
9. <http://www.turkbike.com/2010/02/turkiyenin-ilk-yavas-sehri-seferihisar/>, 28.10.2010.
10. Kent ve Kültürü, Cogito Dergisi, Sayı 8, 1996.